

Bilag 1. Projektbeskrivelse

Projekttitle Plejefamilier til teenagere	Dato 14/12 2010
Projektets overordnede formål: At øge kvaliteten i familieplejeanbringelser af teenagere, for derigennem at styrke socialt udsatte unges ret til nærhed og omsorg og forebygge sammenbrud. Derudover at støtte familieplejeanbragte unge ved at iværksætte aktiviteter, der kan udvikle deres kompetencer til at mestre anbringelsen.	
Projektets direkte formål På baggrund af interviews med plejebørn og plejefamilier, at få viden om hvordan man kan udvikle og kvalificere familiepleje som indsats for udsatte teenagere, med udgangspunkt i hvilke behov de unge har. Derudover hvilke kompetencer plejefamilier skal have for at være kompetente til at modtage teenagere, og hvordan der bedst muligt kan støttes op om den unge og plejefamilien under anbringelsen. At rekruttere og opkvalificere flere plejefamilier, der kan modtage teenagere i pleje. At støtte op om de unge familieplejeanbragte under anbringelsen ved at etablere netværksgrupper og et lukket chatfora, hvor de kan mødes og udveksle erfaringer og sparre med hinanden (virtuelt og fysisk). Ved at mødes med andre anbragte unge, kan de unge danne venskaber, bearbejde følelser af unormalitet, ensomhed og tab af betydende relationer, samt styrke deres kompetencer til at mestre den krise, en anbringelse udenfor hjemmet – eller et brud i anbringelsen – ofte vil være.	
Projektets målgruppe Projektets primære målgruppe er udsatte unge, der førstegangsanbringes som teenagere, samt plejefamilier, der har eller skal modtage teenagere i pleje. Den sekundære målgruppe er praktikere indenfor feltet - medarbejdere der gennemfører børnesamtalen, som står for den børnefaglige undersøgelse (§50) og udarbejdelse af handleplan ved anbringelse, medarbejdere der rekrutterer, godkender og uddanner plejefamilier, samt medarbejdere der fører tilsyn.	

Baggrund og problemstilling

Anbragte børns ret til nærhed og omsorg og styrkelse af familieplejeområdet

Flere undersøgelser har beskæftiget sig med hvilke anbringelsesformer, der har den bedste effekt for anbragte børn og unge, og meget tyder på at anbringelse i familiepleje kan gøre en positiv forskel. I Hanne Warmings undersøgelse fra 2005¹ fremhæver mange unge (hvoraf flere har erfaringer med at bo såvel på døgninstitution som hos en plejefamilie), at de ikke ønsker at være anderledes end andre unge, og at de foretrækker at bo hos en plejefamilie, frem for på en institution, fordi de helst vil bo et sted, der minder om en rigtig, ”normal” familie. De lægger også vægt på, at det er vigtigt for dem at det er de samme voksne, de er sammen med hele tiden. Tilsvarende betones i andre undersøgelser, at en væsentlig faktor for et godt anbringelsesforløb er barnets eller den unges mulighed for at etablere nære og stabile voksenrelationer i et trygt omsorgsmiljø (TABUKA 2005², Egelund og Jakobsen

¹ Warming 2005: ”Har andre plejebørn det som mig?”. Frydenlund.

² ”TABUKA – Tidligere anbragtes bud på kvalitet i anbringelsen af børn og unge”, Forlaget Børn og Unge.

under udgivelse³).

Det fremgår i den forbindelse af SFI's forskningsoversigt om anbragte børn og unge fra 2009⁴, at den ramme, som plejefamilieanbringelser udgør, kan være medvirkende til at opfylde barnets eller den unges behov for nære relationer. Børn og unge anbragt på institution har ikke de samme muligheder som plejefamilieanbragte børn for at knytte sig til bestemte og nærværende voksne, idet personalet på institutioner kun er til stede i begrænsede perioder, går på barsel, holder ferie, skifter job osv. Senest er det med Barnets Reform politisk besluttet at styrke familieplejeområdet og børns ret til netværk, netop for at tilgodese anbragte børns ret til nærhed og omsorg.

Denne ret er ikke udelukkende møntet på de yngre børn – det er nemlig først og fremmest større børn, der anbringes udenfor hjemmet i Danmark. Ud af de 2.807 afgørelser i 2009 om anbringelse udenfor hjemmet, vedrørte 68 % børn og unge i alderen 12-17 år (Ankestyrelsen 2010⁵). Denne høje andel afspejler både børn/unge, der anbringes første gang i teenagealderen, og børn/unge der som følge af brud i anbringelsen genanbringes et nyt sted. Netop sammenbrud i anbringelsen er et stort problem særligt i forbindelse med teenageanbringelser: En undersøgelse fra Det nationale forskningscenter for velfærd (herefter SFI) viser, at 44 % af de unge oplever et eller flere sammenbrud under deres anbringelsesforløb (Egelund mfl. 2010⁶). Ser man i stedet på den aldersmæssige fordeling i forhold til anbringelsestyper, fremgår det, at kun 37 % af samtlige teenagere (13-17 år) anbragt udenfor hjemmet i 2007, blev anbragt i plejefamilie (Holm-Petersen 2010⁷:15). Til sammenligning er tallene fra Norge og Sverige hhv. 40% og 48% (ibid.).

Hvad angår etnicitet, viste SFI's forløbsundersøgelse af årgang 1995 (2008⁸) at børn med etnisk minoritetsbaggrund hyppigere end etnisk danske børn anbringes på institution. Ifølge forskerne bag forløbsundersøgelsen kan dette delvist forklares med manglen på plejefamilier med etnisk minoritetsbaggrund, hvilket kan gøre det vanskeligt at overholde Børnekonventionens krav om kontinuitet i forhold til barnets sprog, kultur, etnicitet og religion (Hammen og Jensen 2010 under udgivelse⁹). Larsens undersøgelse fra 2009¹⁰ af anbringelse af børn med etnisk minoritetsbaggrund i familiepleje peger imidlertid i retning af, at det ikke nødvendigvis er en plejefamilies etnicitet, tro og baggrund, der har størst betydning for om den pågældende familie kan være et godt match for den pågældende unge; derimod er familiens personlige kompetencer, dens rummelighed i social og kulturel forstand, og dens holdninger i forhold til personer med etnisk minoritetsbaggrund af central betydning.

Teenagere i familiepleje – aktuel situation i Danmark

Meget tyder således på, at en større andel af de teenagere – såvel etnisk danske som minoritetsetniske - der aktuelt anbringes udenfor hjemmet, med fordel kunne anbringes i familiepleje, frem for på døgninstitution eller i institutionslignende miljøer.

³ Egelund og Böcker Jakobsen under udgivelse. ”Unge oplevelser i familiepleje”. SFI

⁴ Egelund mfl. 2009: ”Anbragte børn og unge – en forskningsoversigt”, SFI.

⁵ Ankestyrelsen 2010: ”Børn og unge anbragt uden for hjemmet, kommunale afgørelser – årsstatistik 2009”.

⁶ Egelund, Böcker Jakobsen, Hammen, Olsson og Høst 2010: ”Sammenbrud i anbringelser af unge. Erfaringer, forklaringer og årsagerne bag”. SFI.

⁷ Holm-Petersen 2010: ”Nordisk familieplejeanalyse”. Socialpædagogernes Landsforbund.

⁸ Egelund mfl. 2008: ”Anbragte børns udvikling og vilkår – Resultater fra SFI's forløbsundersøgelser af årgang 1995”. SFI.

⁹ Hammen og Jensen 2010: Anbringelse af børn med etnisk minoritetsbaggrund. En forskningsoversigt. Under udgivelse

¹⁰ Larsen 2009: *Børn med etnisk minoritetsbaggrund i familiepleje. Perspektiver på anbringelse i Københavns Kommune*, KK Tryk, Københavns Kommune.

I Danmark, og ikke mindst i Københavns Kommune, er der imidlertid langvarig tradition for at anbringe teenagere på institution, frem for i plejefamilie. Ud af 360 unge, som i Københavns Kommune er førstegangsanbragte som teenagere i 2010¹¹, er kun 38 anbragt i familiepleje – og de fleste andre er anbragt på døgninstitution eller i institutionslignende miljøer. Erfaringsmæssigt ved vi at det blandt sagsbehandlere og andre medarbejdere indenfor området i Københavns Kommune er en udbredt holdning (og erfaring), at det kan være svært at anbringe teenagere i familiepleje. Dette skyldes dels at teenagere kan have en række komplekse og vanskelige problemstillinger, som medarbejdere traditionelt vurderer bedst at kunne håndteres i et institutionslignende miljø. En anden årsag, som nævnes af nogle medarbejdere i kommunen, er at det kan opleves som en nemmere og hurtigere løsning på et akut problem at ringe til en døgninstitution, man i forvejen kender, for at høre om der er en ledig plads til den unge, frem for at skulle finde en plejefamilie der matcher den pågældende unges behov. Endelig ved vi fra Center for Familiepleje at der aktuelt i Københavns Kommune er mangel på plejefamilier, der ønsker og har de rette faglige kompetencer til at blive plejefamilier for teenagere, herunder også for teenagere med etnisk minoritetsbaggrund.

Der findes så vidt vides ingen danske undersøgelser, der målrettet har undersøgt hvordan man kan udvikle og kvalificere familieplejen som indsat for socialt udsatte teenagere, for derved at styrke de unges ret til nærhed og omsorg i anbringelsen, og nedbringe de høje sammenbrudsfrekvenser. Det er på denne baggrund et hovedformål med projektet at tilvejebringe viden om, hvordan flere teenagere kan anbringes i familiepleje, hvilke teenagere der med fordel kan anbringes i familiepleje, hvad familier skal kunne, for at være kompetente til at modtage teenagere (herunder teenagere med etnisk minoritetsbaggrund) og hvordan sammenbrud kan forebygges. Sideløbende hermed skal der rekrutteres og uddannes kompetente plejefamilier til teenagere (se aktiviteter).

Støtte til anbragte børn under anbringelsen

På trods af at familiepleje har nogle oplagte fordele i forhold til udvikling af nære relationer, er et fællestræk blandt mange anbragte børn og unge – også familieplejeanbragte - at de føler sig ensomme, har konfliktfyldte eller afbrudte relationer til deres forældre og at de stræber efter ”normalitet”(Warming 2005, Klyvø 2007¹²). En 19 år gammel pige, der er anbragt udenfor hjemmet, i talesætter sin oplevelse af ensomhed på følgende vis:

”Jeg føler mig så alene. Jeg er bange for, at folk virkelig skal lære mig og min fortid at kende og derefter støde mig væk. Jeg er bange for at blive forkastet, ligesom jeg blev forkastet af mine forældre og systemet. Der er, som om der ikke er noget sted for mig i denne verden. Jeg kan bare ikke holde det ud længere”. (Warming 2005:129).

Oplevelsen af at være fundamentalt anderledes end andre børn, med risiko for udelukkelse af fællesskaber og mobning, er en rød tråd i mange plejebørns fortællinger:

”Med det her med at være plejebarn, det er jo alligevel anderledes, for alle de andre i min klasse de forstår det ikke. De aner ikke noget om, hvordan det er, og de har ikke prøvet at miste forældrene eller hvordan det er ikke at bo hos dem”..... (Klyvø 2007:99).

På denne baggrund er et andet hovedformål med projektet at udvikle nogle tiltag, der kan støtte op omkring de familieplejeanbragte unge, således at de bliver bedre i stand til at mestre den krise det er at være anbragt, både i forhold til tab af eller vanskelige relationer til forældre, i forhold til mødet med systemet og deraf følgende klientgørelse og endelig i forhold til oplevelser af ”unormalitet” og

¹¹ Ved søgning i Københavns Kommunes interne registreringssystem d. 6/10 2010.

¹² Klyvø 2007: ”Styrkelse af relationer mellem forældre, plejeforældre og børn – gennem samarbejdsamtaler og netværksgrupper”. Familieplejen Fredensborg.

ensomhed.

Om netværksgrupper for unge anbragte konkluderer Klyvø: ”Ved at mødes med andre familieplejeanbragte unge, gøres oplevelsen af ensomhed og følelsen af at være den eneste i verden mindre. I gruppen har man pludselig et fællesskab med nogen, der ved, hvordan man har det, fordi de har prøvet det samme, man har nogen at fortælle sine oplevelser til, og man finder ud af, at man faktisk *ikke* er alene (Ibid:107).”

Tilsvarende konkluderer Warming i sin undersøgelse fra 2005, at plejebørn har stort udbytte af at møde andre plejebørn, og at de gennem mødet med andre plejebørn udvikler deres selvtillid og evnen til at mestre livet som plejebørn. På den baggrund anbefaler hun, at der oprettes mange flere netværksgrupper og mødesteder for plejebørn, samt at plejebørn får en lovfæstet ret til et tilbud om deltagelse i en netværksgruppe (182-183).

Projektets indhold, arbejdsmetode og hovedaktiviteter

Med nærværende udviklingsprojekt ønsker vi indledningsvist at etablere en netværksgruppe for ca. 10 familieplejeanbragte unge, hvor de kan mødes en gang om måneden og sætte ord på deres oplevelser af brud, savn, eventuel mistillid til systemet og separation fra forældre og netværk, spejle sig i hinanden og i fællesskab udvikle kompetencer til bedre at mestre anbringelsen. Gruppen skal styres og der skal være forskellige aktiviteter fra gang til gang, f.eks. kan der arrangeres oplæg af oplægsholdere udefra (f.eks. en nu voksen tidligere anbragt fra foreningen TABUKA) eller mere udadvendte aktiviteter som biografbesøg og lignende. Fra tidligere projekter har vi erfaring for, at det er tidsmæssigt krævende at etablere og køre velfungerende netværksgrupper, hvorfor vi ikke finder det realistisk at etablere mere end en gruppe i regi af projektet.

Formålet med netværksgruppen er imidlertid ikke blot at øge de deltagende unges selvværd og kompetencer til at mestre anbringelsen. Deltagerne i netværksgruppen skal også interviewes kvalitativt enkeltvist om hvordan de indtil nu har oplevet anbringelsesforløbet hos plejefamilien: Hvad der har været godt, hvad der har fungeret mindre godt, om de oplever at være blevet hørt og inddraget i beslutninger omkring anbringelsen, hvordan tilsynet fungerer, hvad de mener, der kunne gøres fremadrettet for, at det kom til at fungere bedre? Deres forskellige anbringeshistorier skal siden indgå i en omskrevet form i et materiale til andre plejebørn (se nedenfor), så også andre plejebørn får glæde af erfaringerne fra netværksgruppen.

For at nå bredere ud end de ti deltagere i netværksgruppen, skal der desuden etableres et lukket chat-room for plejebørn, hvor de kan mødes virtuelt og debattere og udveksle synspunkter (der er allerede i regi af organisationen ”Børn og familier” etableret et åbent chat-room for plejebørn, ”Børnetinget”. Nogle plejebørn holder sig imidlertid tilbage fra at deltage, fordi det er et offentligt rum hvor alle – også forældre og plejeforældre - kan læse deres indlæg. Se Warming 2005:134).

Derudover skal ca. 10 plejeforældre til førstegangsanbragte teenagere interviewes kvalitativt – enkeltvis eller i fokusgrupper – for nærmere at belyse hvordan de har oplevet plejeforløbet: Hvilke

¹³ Deloitte har netop gennemført en landsdækkende undersøgelse af plejefamiliers rammer og vilkår (Deloitte 2010). Undersøgelsen belyser desværre ikke sammenhæng mellem sammenbrud i anbringelser og plejefamiliernes vilkår – og er heller ikke differentieret i forhold til plejebørnernes alder på anbringelsestidspunkt, hvilket betyder, at man ikke kan se om der er særlige forhold, der gør sig gældende i forhold til teenagere. Ikke desto mindre kan undersøgelsen inspirere vores undersøgelse på den måde, at vi kan stille nogle af de samme spørgsmål, og efterfølgende sammenligne svarene med de landsdækkende svar, der er fremkommet i Deloitte's undersøgelse. På den måde kan vi få indblik i, om de vilkår de københavnske plejefamilier har, ligger på niveau med de landsdækkende vilkår.

udfordringer der har været, hvad har fungeret godt og hvad har fungeret mindre godt, hvilken hjælp og støtte har de fået undervejs (tilsyn, supervision, råd og vejledning samt løbende kompetenceudvikling), hvilke øvrige former for viden og støtte de mener, man med fordel kunne tilføje plejefamilier, der skal modtage teenagere i pleje mm. Derudover skal plejefamiliernes mere faktuelle vilkår som løn, ansættelsesvilkår, ferie mm. undersøges, bl.a. for at kunne belyse, om der er en sammenhæng mellem tilfredshed i ansættelsesvilkår og tilfredshed med plejeforholdet, samt mellem ansættelsesvilkår og sammenbrud i anbringelserne¹³.

For også at kunne dokumentere bredden i problemstillingerne, skal der sideløbende med de ovenfor nævnte aktiviteter gennemføres en spørgeskemaundersøgelse blandt samtlige børn og unge i Københavns Kommune, der er anbragt første gang efter de er flydt 13 år. Undersøgelsen vil kvalificere vores viden om, hvilke faktorer de unge selv vægter som vigtige for en god familieplejeanbringelse.

Tilsvarende skal der gennemføres en spørgeskemaundersøgelse med plejefamilierne til de 38 unge, der er anbragt første gang i en plejefamilie. Denne skal give viden om hvilke udfordringer plejefamilier til førstegangsanbragte teenagere oplever, hvilke former for støtte og hjælp de har fået undervejs (tilsyn, supervision, råd og vejledning samt kompetenceudvikling), samt hvilke behov de har for yderligere opkvalificering i forhold til at være kompetente plejefamilier for teenagere. Desuden skal deres mere faktuelle vilkår (løn, ansættelsesvilkår, ferie mm.) belyses, igen med henblik på at kunne vurdere eventuelle sammenhænge mellem disse og familiernes tilfredshed med plejeforholdet, samt mellem disse og sammenbrud i anbringelser.

Spørgeskemaundersøgelsen med unge familieplejeanbragte og deres plejefamilier, kombineret med de kvalitative interviews med unge familieplejeanbragte og deres plejefamilier, skal munde ud i en rapport omhandlende familieplejeanbringelse af teenagere med konkrete råd og anbefalinger til praktikere indenfor feltet, samt med beskrivelse af hvilke opkvalificerende tiltag der kan gennemføres i forhold til plejefamilier, så de kan blive kompetente til at modtage teenagere i pleje. Supplerende skal der udarbejdes en kortfattet skriftlig vejledning med undersøgelsens væsentligste råd og anbefalinger.

Desuden skal der udvikles et materiale/lille bog til de anbragte teenagere selv. Materialet skal baseres på de ti kvalitative interviews med plejebørn (se ovenfor), og formidle de unges egne fortællinger til andre anbragte unge om hvordan det har været og er for dem at være plejebørn – på godt og ondt. Desuden skal de unges egne råd og anbefalinger i materialet videregives til andre teenagere i samme situation.

Undervejs i projektet skal der rekrutteres og opkvalificeres 10 plejefamilier, der kan modtage teenagere - herunder også teenagere med etnisk minoritetsbaggrund - i pleje. Opkvalificeringen af plejefamilierne skal tage udgangspunkt i undersøgelsens resultater og anbefalinger.

Endelig skal der udvikles og gennemføres et kursus for de medarbejdere, der skal føre tilsyn med barnet/den unge og plejefamilien, så de kan støtte op om den unge og plejefamilien og bl.a. være behjælpelige i forhold til de unges (og evt. plejeforældrenes) konflikter med forældre og systemet

¹³ Deloitte har netop gennemført en landsdækkende undersøgelse af plejefamiliers rammer og vilkår (Deloitte 2010). Undersøgelsen belyser desværre ikke sammenhæng mellem sammenbrud i anbringelser og plejefamiliernes vilkår – og er heller ikke differentieret i forhold til plejebørnenes alder på anbringelsestidspunkt, hvilket betyder, at man ikke kan se om der er særlige forhold, der gør sig gældende i forhold til teenagere. Ikke desto mindre kan undersøgelsen inspirere vores undersøgelse på den måde, at vi kan stille nogle af de samme spørgsmål, og efterfølgende sammenligne svarene med de landsdækkende svar, der er fremkommet i Deloitte's undersøgelse. På den måde kan vi få indblik i, om de vilkår de københavnske plejefamilier har, ligger på niveau med de landsdækkende vilkår.

med det sigte at forebygge unødvendige sammenbrud.

Projektet afsluttes med afholdelse af en landsdækkende konference om teenageanbringelser, hvor projektets resultater fremlægges og debatteres bredt blandt forskere og praktikere indenfor området. Til konferencen skal også teenagere deltage med oplæg, hvor de formidler deres egne synspunkter og behov (fx teenagere fra ungegruppen), ligesom der vil være oplæg fra andre forskere og praktikere indenfor feltet (eksempelvis Tine Egelund/Turf Böcker Jakobsen, Hanne Warming, Stinne Lau Tvede mfl.). Eventuel kan til konferencen inkluderes norske eller svenske oplægsholdere, der kan formidle svenske/norske erfaringer på området.

Formidlingsaktiviteter

Der søges pressedækning i forbindelse med at den udarbejdede rapport om teenagere i familiepleje udkommer, således at der skabes bred opmærksomhed om relevansen af at anbringe teenagere i familiepleje og efterspørgsel på rapporten. Rapporten, samt den kortfattede skriftlige vejledning, udsendes til samtlige kommuner i landet.

Materialet/den lille bog til familieplejeanbragte teenagere udsendes bredt til organisationer hvor unge anbragte mødes – eksempelvis De fire årstider, samt til sagsbehandlere i kommunerne over hele landet, der møder de unge.

Initiativer og tiltag i forhold til anbragte unge formidles desuden via nettet – evt. igennem det tidligere omtalte åbne chat-room for anbragte børn ”Børnetinget”.

Initiativer og tiltag i forhold til plejefamilier i Københavns Kommune – eksempelvis tilbud om deltagelse i kursusdage eller opfordringer til at blive plejefamilier for teenagere – formidles ved hjælp af Center for Familieplejes ”plejefamiliebank”, hvor samtlige aktive plejefamilier i Københavns Kommune er registreret og via Center for Familieplejes hjemmeside.

Viden om kurser for medarbejdere i Københavns Kommune, der fører tilsyn med barnet/den unge, formidles via Københavns Kommunes intranet.

Ved den landsdækkende konference om teenageanbringelser inviteres kommunale praktikere og forskere indenfor området fra hele landet, og der søges mediedækning, således at vi når bredest muligt ud.

Ansøgers baggrund

Ansøger er Videnscenter for Familiepleje (ViF) i Københavns Kommune. ViF er et kommunalt videnscenter, etableret som en selvstændig enhed indenfor rammerne af Center for Familiepleje i Københavns Kommunes Socialforvaltning. Center for Familiepleje er en kommunal instans, hvis primære opgave er at rekruttere, godkende og uddanne plejefamilier, samt at matche børn der skal anbringes udenfor hjemmet med relevante plejefamilier. Videnscentrets hovedformål er at styrke kvaliteten i anbringelser af børn i familiepleje. Videnscentret har en særlig opmærksomhed rettet mod udsatte og sårbare børn og unge, herunder børn med etnisk minoritetsbaggrund, og tager i undersøgelser og projekter udgangspunkt i et stærkt børneperspektiv med inspiration fra den ny barndomsforskning, hvilket i praksis bl.a. betyder, at børn og unge altid inddrages aktivt. Videnscentret har flerårig erfaring med aktionsforskning, metodeudviklingsprojekter og med at formidle viden og resultater bredt – bl.a. via konferencer og medier.

Der tænkes knyttet i alt tre medarbejdere fra Videnscenter for Familiepleje til projektet: En med baggrund i kvantitative metoder (Anne Frederiksen, sociolog) og to med baggrunde i kvalitative

metoder (Line Klyvø og Mette Larsen, uddannet i hhv. kultur- og sprogødestudier og pædagogik og i antropologi). Anne Frederiksen har erfaring med spørgeskemaundersøgelser og statistisk bearbejdning af kvantitativt data. Desuden har hun tidligere arbejdet som tovholder og moderator på lukkede chatfora. Line Klyvø har fra et tidligere projekt indgående viden om og erfaring med etablering af netværksgrupper for anbragte børn og unge (Klyvø 2007), og har desuden gennemført en større undersøgelse af fastsættelse af børn og unges samvær og kontakt med biologisk familie under anbringelsen (Klyvø under udgivelse¹⁴). Mette Larsen har bl.a. gennemført en undersøgelse af teenagere med etnisk minoritetsbaggrund i familiepleje¹⁵ og efterfølgende konkretiseret rapporten i et konkret vejledningsmateriale¹⁶, udarbejdet et landsdækkende inspirationsmateriale indenfor netværkspleje-området¹⁷, samt arrangeret og selv formidlet mundtligt ved en række kommunale og nationale konferencer og temadage. Såvel Line Klyvø som Mette Larsen har desuden praksiserfaring med at vurdere og uddanne plejefamilier og matche børn med plejefamilier.

Organisering og samarbejdspartnere

Projektet ledes af Mette Larsen, der til daglig fungerer som leder af videnscentret, og som har det overordnede ansvar for projektets kvalitet og fremdrift. Mettes rolle er derudover primært knyttet til indhentning og bearbejdelse af kvalitative data, etablering/facilitering af netværksgruppe for unge, samt sammenfatning af rapport, udarbejdelse af vejledning og materiale/lille bog til unge. Line Klyvø medvirker ligeledes til indhentning og bearbejdelse af kvalitative data, skrivning af rapport, udarbejdelse af vejledning og materiale/lille bog til unge, samt etablering/facilitering af netværksgruppe for unge. Endelig står Anne Frederiksen for udarbejdelse og bearbejdning af spørgeskemaer og etablering af lukket chatroom – sidstnævnte i samarbejde med studentermedhjælp Morten Holm Enemark. Fra Center for Familiepleje deltager desuden konsulent Carsten Kirk Alstrup, der på et personligt plan har mangeårig erfaring med at være aflastningsfamilie for et (nu teenage-) plejebarn og på et fagligt plan har kendskab til og arbejdet med børn og unge på såvel akutinstitution som på specialskole. I projektperioden får Carsten et særligt fokus på at rekruttere plejefamilier til teenagere og at matche teenagere med plejefamilier. Carsten deltager derud over også i arbejdet med at etablere og facilitere netværksgruppen for de unge (så der til hvert gruppemøde både er en mandlig og en kvindelig facilitator tilstede), samt i arbejdet med at udarbejde materiale/lille bog til unge.

Til projektet knyttes desuden en faglig følgegruppe, der får til opgave at kvalitetssikre og løbende følge projektet. Følgegruppen forventes at mødes ca. 3-4 gange om året, og får følgende deltagere (samtlige har bekræftet deres deltagelse):

Stinne Lau Tvede fra Børn og Familier – projektansvarlig for Børnetinget, Børn og Familier

Turf Böcker Jakobsen, seniorforsker SFI

Hanne Warming Nielsen, Forsker RUC

Helle Stæremose, konsulent, Servicestyrelsen, Børne – og ungeenheden

Therese Mersebak (leder), De fire årstider

Sissa Öhrström, faglig stab, Børnefamiliecenter København

¹⁴ Klyvø under udgivelse: *Når samvær er svært. Perspektiver på plejebørns samvær i Københavns Kommune.*

¹⁵ Larsen 2009: *Børn med etnisk minoritetsbaggrund i familiepleje. Perspektiver på anbringelse i Københavns Kommune*, KK Tryk, Københavns Kommune .

¹⁶ Larsen 2010: *Vejledning i anbringelse af børn med etnisk minoritetsbaggrund i familiepleje.* Socialforvaltningen, Københavns Kommune

¹⁷ Bressendorff og Larsen 2010. Inspirationsmateriale til arbejdet med netværksanbringelser, Servicestyrelsen.

Carsten Kirk Alstrup, konsulent i Center for Familiepleje

Steen Lehmann, børne- og ungdomskonsulent, Børnefamiliecenter København, City-Østerbro

Lise Koch, sagsbehandler, Børnefamiliecenter København, Brønshøj-Husum-Vanløse

Stine Tuxen, sagsbehandler, Børnefamiliecenter København, Amager Øst

Silke Skovgaard, plejemor med flerårig erfaring som døgnplejefamilie for teenagere

Resultater i projektet og succeskriterier

- Netværksgruppe for familieplejeanbragte teenagere etableret
- Lukket chatforum for anbragte teenagere igangsat
- Viden om hvad familieplejeanbragte teenagere selv ønsker og har behov for, og hvordan der kan støttes op om de familieplejeanbragte teenagere, tilvejebragt
- Viden om hvilke udfordringer og barrierer plejefamilier til teenagere oplever, samt hvordan der kan støttes op om plejefamilierne, tilvejebragt
- Flere førstegangs-anbragte teenagere anbringes i plejefamilier
- Færre sammenbrud i anbringelser af teenagere i plejefamilier
- Rapport, der sammenfatter undersøgelsens resultater og anbefalinger, udarbejdet
- Praksisnær vejledning til medarbejdere udarbejdet
- Materiale/lille bog til teenagere i familiepleje udarbejdet
- Koncept for kursus til plejefamilier, der har eller skal modtage teenagere i familiepleje udviklet og afprøvet
- Kursus/undervisningstiltag for tilsynsførende udviklet og afprøvet
- Flere kompetente plejefamilier, der kan modtage teenagere, rekrutteret. Indikator: 10 nye plejefamilier rekrutteret
- Landsdækkende konference om plejefamilier til teenagere afholdt

Projektets langsigtede effekt

- Projektets langsigtede primære effekt er flere, bedre og mere stabile anbringelser af unge i familiepleje, hvor de unge får bedre omsorg og nære relationer til betydende voksne. Desuden at anbragte teenagere føler sig mindre ensomme, får kompetencer til at mestre anbringelsen, og danner venskaber med andre ligestillede unge.
- Projektets langsigtede sekundære effekt er flere kompetente plejefamilier til teenagere – herunder plejefamilier til teenagere med etnisk minoritetsbaggrund.

Projektets forankring

Netværksgruppen for unge familieplejeanbragte skal indarbejdes i Center for Familieplejes løbende drift -eller alternativt overføres til De fire årstider i Københavns Kommune– og forventes således at fortsætte efter endt projektperiode, så længe de unge selv ønsker det.

Det lukkede chatforum vil blive søgt videreført efter endt projektperiode – eventuelt i samarbejde med De fire årstider.

Projektets resultater vedrørende rekruttering og opkvalificering af plejefamilier forankres og indarbejdes tilsvarende i Center for Familieplejes drift. Derudover er såvel Center for Familiepleje som Videnscenter for Familiepleje garant for et vedvarende fokus på relevansen af at anbringe teenagere i familiepleje efter endt projektperiode.

Den udarbejdede rapport, den skriftlige vejledning og materialet/den lille bog til teenagere udsendes bredt til samtlige kommuner og relevante organisationer og er derved med til at sikre at projektets anbefalinger og resultater ”lever videre” efter endt projektperiode.

Endelig vil medarbejdere fra Videnscenter for Familiepleje også efter projektets afslutning tage ud og formidle om projektets resultater og anbefalinger på landsplan, på samme måde som det har været tilfældet med tidligere projekter (se vedlagte CV for Mette Larsen).

Projektføreløb og tidsplan

Tids- og aktivitetsmatrix		
Hvornår	Aktivitet	Medarbejder
Januar 2011	1. møde i projektfølgegruppen. Drøftelse af projektbeskrivelse, følgegruppens kommissorium, fremadrettede aktiviteter. Fremlæggelse af første udkast til kvalitative spørgeguides og spørgeskemaer.	ML, AF, LK, CKA
Januar 2011 – marts 2011	Videreudvikling af interviewguides og spørgeskemaer. Identifikation af unge, der ønsker at deltage i netværksgruppe. Identifikation af informanter til kvalitative interviews (plejebørn og plejefamilier). Identifikation af samtlige familieplejeanbragte teenagere og plejefamilier, som spørgeskemaer skal udsendes til.	ML, LK, AF
April - juni 2011	2. møde i følgegruppe. Etablering af lukket chatforum påbegyndes Etablering af netværksgruppe for familieplejeanbragte teenagere Interviews med 10 teenagere gennemføres og data bearbejdes Spørgeskemaer pilottestes og udsendes.	ML, AF, LK, CKA AF, ME LK, ML, CKA ML, LK AF
August – oktober 2011	3. møde i følgegruppe Spørgeskemaer bearbejdes Interviews med 10 plejefamilier gennemføres og data bearbejdes Netværksgruppemøder for teenagere arrangeres og afholdes Der arbejdes løbende på chatforum Arbejdet med at rekruttere plejefamilier til teenagere påbegyndes	ML, AF, LK, CKA AF ML, LK ML/LK, CKA AF, ME CKA

November 2011 – januar 2012	4. møde i følgegruppe Netværksgruppemøder for teenagere arrangeres og afholdes Der arbejdes løbende på chatforum Der arbejdes løbende på at rekruttere plejefamilier Rapportskrivning påbegyndes Sammenskrivning af spørgeskemaundersøgelse påbegyndes	ML, AF, LK, CKA ML/LK, CKA AF, ME CKA ML, LK AF
Februar 2012 – maj 2012	5. møde i følgegruppe Netværksgruppemøder for teenagere arrangeres og afholdes Der arbejdes løbende på chatforum Der arbejdes løbende på at rekruttere plejefamilier Rapport færdiggøres og offentliggøres Planlægning af national konference påbegyndes	ML, AK, LF, CKA ML/LK, CKA AF, ME CKA ML, LK, AF ML, LK, AF
Juni - september 2012	6. møde i følgegruppe Der udarbejdes skriftlig vejledning Netværksgruppemøder for teenagere arrangeres, afholdes – og evalueres Der arbejdes løbende på chatforum Udarbejdelse af materiale/lille bog til teenagere påbegyndes Udvikling af koncept for undervisning af tilsynsførende udarbejdes og afprøves Udvikling og afholdelse af kursus/temadag for plejefamilier til teenagere Planlægning af national konference fortsættes	ML, LK, AF, CKA ML, LK ML/LK, CKA AF, ME ML, LK, CKA ML, LK, CKA ML, LK, AF, CKA ML, LK, AF
Oktober - december 2012	Færdiggørelse af materiale/lille bog til teenagere Afsluttende møde i følgegruppe Afsluttende konference afholdes	ML, LK ML, LK, AF, CKA ML, LK, AF

Projektøkonomi – finansiering

Projekter i VIF finansieres i overvejende grad via projektmidler fra andre instanser i Københavns Kommune, samt fra eksterne fonde. Derudover sælger videnscentret undervisningsforløb og foredrag mv. til andre kommuner og organisationer som indtægtsdækket virksomhed. For at kunne realisere nærværende projekt, er det derfor nødvendigt med ekstern finansiering. Center for Familiepleje har stor interesse i projektet og har derfor tilbudt at dække de udgifter, der er forbundet med rekruttering, uddannelse, tilsyn med og supervision af plejefamilier (primært indeholdt i lønudgifter til konsulent Carsten Kirk Alstrup), samt overhead.

Samlede udgifter til projektet:

Tre akademisk uddannede medarbejdere fra Videnscentret indgår i projektet med samlet timeantal svarende til 2 fuldtidsmedarbejdere i 2 år svarende til 4 årsværk i alt (2 x 500.000 kr. om året) = 2 mio. kr.

Afholdelse af national konference 80.000 kr. (ved 200 deltagere, egenbetaling 500 kr.)

Etablering af lukket chatforum 50.000 kr.

Mødeforplejning – følgegruppe 8 møder, 300 kr. pr. møde = 2.400 kr.

Netværksgruppe – oplægsholdere, biografbesøg, forplejning mm. 10 møder årligt i 2 år – udgifter per møde ca. 1000 kr. = 20.000 kr.

Trykning af rapport – ca. 80 kr. stk. x 600 eks. = 48.000 kr.

Trykning af vejledning – ca. 40 kr. stk. x 600 eks. = 24.000 kr.

Trykning af materiale til unge – ca. 50 kr. stk. x 600 eks. = 30.000 kr.

Rekruttering, godkendelse og tilsyn/supervision af 10 plejefamilier (heri indeholdt Carsten Kirk Alstrups løn): 350.000 kr.

Afholdelse af kursus/temadag for plejefamilier til teenagere: 15.000 kr.

Gennemførelse af kursus for tilsynsførende: 10.000 kr.

I alt: 2.629.400 kr.

Overhead (8% af samlet budget): 210.352 kr.

Samlet budget: 2.839.752 kr.

Udgifter afholdt af Center for Familiepleje:

Rekruttering, godkendelse, og tilsyn/supervision af 10 plejefamilier (heri indeholdt Carsten Kirk Alstrups løn): 350.000 kr.

Afholdelse af kursus/temadag for plejefamilier til teenagere: 15.000 kr.

Overhead: 210.353 kr. (8 % af samlet budget)

I alt: 575.352 kr.

Samlet ansøgt budget:

2.264.400

Evaluering – design og metode

Inden projektets afslutning skal det kvalitativt evalueres hvad de unge oplever at have fået ud af at deltage i netværksgruppe, samt hvad de får ud af chatforummet (kvantitativt) og hvad der evt. kan forbedres.

Kurser for plejefamilier og tilsynsførende evalueres løbende ved evalueringsskemaer der uddeles ved kurssets afslutning.

Desuden skal projektets indsats for at øge andelen af familieplejebragte teenagere evalueres ved løbende at måle på udviklingen i andelen af familieplejebringerer af teenagere. Tilsvarende vil der blive målt på sammenbrudsfrekvensen, for at undersøge om stabiliteten i teenageanbringelserne forbedres.

Resumé

En række undersøgelser har vist, at anbragte børn og unges behov for nærhed og omsorg bedre tilgodeses i plejefamilier end på institutioner. Ikke desto mindre anbringes i Danmark kun 37 % af de unge i plejefamilier – og hvad angår unge med etnisk minoritetsbaggrund er andelen endnu lavere. En anden problemstilling er at hele 44% af de anbragte unge oplever et eller flere sammenbrud i deres anbringelsesforløb, og dermed ofte må afbryde vigtige relationer med voksne omsorgsgivere. Undersøgelser har desuden vist, at et fællestræk blandt mange anbragte børn og unge- også familieplejeanbragte – er at de føler sig ensomme, unormale og at mange har konfliktfyldte relationer til deres forældre – eller helt har afbrudt kontakten.

På baggrund af interviews med plejebørn og plejefamilier skal der i projektperioden etableres viden om hvordan man kan udvikle og kvalificere familiepleje som stabil indsats for udsatte teenagere, herunder også for teenagere med etnisk minoritetsbaggrund. Denne viden skal sammenfattes i en rapport/vejledning og et materiale/lille bog til unge og formidles bredt.

Desuden skal der udvikles tiltag der støtter op om unge familieplejeanbragte under anbringelsen; dels netværksgrupper og dels et lukket chatfora, hvor de unge kan mødes og udveksle erfaringer og sparre med hinanden (virtuelt og fysisk). Derved kan de unge danne venskaber, bearbejde følelser af unormalitet, ensomhed og tab af betydende relationer, samt styrke deres kompetencer til at mestre den krise, en anbringelse udenfor hjemmet – eller et brud i anbringelsen – ofte vil være.